

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Nógrád Megyei Bíróság ... szám alatti lakos felperesnek - dr. Máté István jogtanácsos által képviselt ... Megyei Rendőr-főkapitányság ... szám alatti alperes ellen államigazgatási jogkörben okozott kár megfizetése iránt a Nógrád Megyei Bíróságon indult perében meghozta a következő

í t é l e t e t :

A megyei bíróság a felperes keresetét elutasítja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 40.000.- (negyvenezer) forint fellebbezési perköltséget, az államnak pedig - az APEH Észak-magyarországi Regionális Igazgatósága Illetékfőosztálya, mint illetékhatóság felhívása alapján 240.000.- (kettőszáznegyvenezer) forint le nem rótt eljárási illetéket.

Az ítélet ellen a kézbesítéstől számított 15 napon belül van helye fellebbezésnek, melyet a Nógrád Megyei Bíróságon lehet benyújtani írásban, 3 példányban a Fővárosi Ítéltáblához címzetten.

Az Ítéltábla előtti eljárásban a fellebbező fél számára a jogi képviselet kötelező.

A másodfokú bíróság a fellebbezést tárgyaláson kívül bírálhatja el, ha az csak a perköltség viselésére, vagy összegére, illetve a meg nem fizetett illeték megfizetésére vonatkozik, a teljesítési határidővel kapcsolatos, vagy csak az ítélet indokolása ellen irányul, de a felek ezen esetekben tárgyalás tartását is kérhetik.

A fellebbezési határidő lejártá előtt közös kérelemmel a felek is kérhetik a fellebbezés tárgyaláson kívül elbírálását.

I n d o k o l á s :

A felperes 2003. november 21-én Hyundai típusú személygépkocsijával jó látási és útviszonyok mellett 10 óra 40 perc körüli időpontban ... lakott területén a ... úton közlekedve, egy gyalogátkelő helyen elütötte gyermekkorú ... sértettet.

. / .

A ... Városi Bíróság ... számú ítéletével a felperes bűnösségét megállapította közúti baleset gondatlan okozásának vétségében, és ezért egy 1 évre próbára bocsátotta.

Az elsőfokú bíróság indokolásának lényege szerint a büntető ügyben eljáró szakértők közül a rá legkedvezőbb vélemény szerint 36 km/óra sebességgel haladt, de ennél alacsonyabb sebességgel kellett volna megközelíteni a kijelölt gyalogosátkelőhelyet annak érdekében, hogy elsőbbségadási kötelezettségének a szükséghez képest megállással is eleget tudjon tenni. Az átkelőhely környezetében fokozottabban kell figyelni, mint átlagos helyzetben arra, hogy a gyalogosátkelőhely közelében van-e gyalogos, számítani kell-e az útestre lépésre. Mivel pedig a büntető ügyben feltárt adatok szerint a zebra előtt egy zárt kocsiszekrényű tehergépkocsi is állt, fokozottan köteles lett volna felkészülni a vádlott arra a lehetőségre, hogy az átkelőhelyen áthaladó gyalogos tartózkodhat. Ennek a kötelezettségének nem tett eleget, így a sértettet a gyalogátkelő hely szélén elütötte, aki 8 napon túl gyógyuló súlyos sérülést, csonttörést szenvedett. Amennyiben a fokozott óvatosság és mérsékelt sebesség követelményének a vádlott eleget tesz, a baleset elkerülhető lett volna, ezért az elsőfokú bíróság álláspontja szerint az ő szabályszegő magatartása is okozati összefüggésben van a bekövetkezett balesettel, nem csak a kiskorú gyermeknek a zebra-ra figyelmetlenül, hirtelen történő lelépése.

A Nógrád Megyei Bíróság ... számú ítéletével megváltoztatta az elsőfokú bíróság ítéletét, és a vádlottat - a felperest - felmentette az ellene, közúti baleset gondatlan okozásának vétsége miatt emelt vád alól.

A másodfokú ítélet indokolása szerint a gyermekkorú sértett az állateledel-boltból futva haladt át az úton. Az útestre lépése nem a gyalogátkelőhelyen történt, hanem az úttesten átlós irányban kívánt áthaladni, érintve közben a gyalogos átkelőhelyet is. Az elütése pedig a gyalogos átkelőhely szélén, az úttest szélétől mintegy 1,7 távolságban lehetett. A vádlott (a felperes) akkor kerülhetett volna el az ütközést, hogy ha 26 km/órás sebességgel közelíti meg az átkelőhelyet, és azonnal vészfékezést alkalmaz. Ezt követően azt állapította meg az ítélet indokolása, hogy az elütési hely bizonytalansága, valamint a lassulási értékek nem teljesen egyértelmű volta azt eredményezte, hogy kétséget kizáróan nem határozható meg a vádlott haladási sebessége, de a maximum meghatározható 36 km/óra sebesség megfelel a fokozott óvatosság követelményének. Nem volt elvárható, hogy 26 km/órára csökkentse a felperes a gépjármű sebességét az adott forgalmi szituációban. Kitért arra is a másodfokú ítélet, hogy a vádlott haladási irányában volt egy parkoló gépjármű is, de ez csak maximum 1 méter távolságot takart a gyalogos átkelőhelyből, ami olyan takarást nem eredményezett, amely olyan kötelezettséget róna a gépjárművezetőre, hogy fokozottan köteles lenne

felkészülni arra a lehetőségre, hogy a gyalogos-átkelőhelyen a biztonság tudatában haladó gyalogos tartózkodhat.

Összességében az volt a másodfokú bíróság álláspontja, hogy a vádlott részéről kétséget kizáróan nem bizonyítható a KRESZ szabályszegés, amely oki kapcsolatban áll a bekövetkezett balesettel. Ezért bizonyítottság hiányában felmentette a vádlottat.

A Fővárosi Ítéltábla, mint harmadfokú bíróság helybenhagyta a megyei bíróság ítéletét. Az ítélet indokolása utal rá, hogy a vádlott hivatkozott arra, hogy a helyszínelés során kifogásolta annak szakszerűségét, vitatta hogy a helyszínen a gépjármű féknyomot hagyott volna, illetve hogy a gyermek elütésére a gyalogosátkelőhelyen került sor. Álláspontja az volt, hogy az elütés helye az átkelőhely után volt, ahol gépkocsijának sárvédőjéről sár pergett az útestre. Ezért a helyszínrajz és az azon alapuló elsőfokú ítéleti tényállás is helytelen.

A harmadfokú bíróság azt állapította meg, hogy mind az első, mind a másodfokú határozatban megállapított tényállás részben hiányos, megalapozatlan. Kirekesztette a másodfokú ítélet által megállított tényállásból a sértett lelépéskori láthatóságára vonatkozó megállapításokat, mivel a szakértők megegyeztek abban, hogy az úttest jobb oldalán parkoló jármű a vádlott számára az átkelőhelyet, illetve annak nagyobb részét egyáltalán nem takarta. Kirekesztette a harmadfokú bíróság a gyermek útestre lépésének helyével és áthaladásának szándékolt irányával kapcsolatos ténymegállapításokat is, mivel azok valamennyi rendelkezésre álló bizonyítékkal ellentétes tartalmúak.

Az Ítéltábla egyetértett azzal az indokolással, ami a baleseti helyszínelés pontatlanságára vonatkozott. A helyszínrajz ugyanis nem rögzítette azt, hogy a gyalogos átkelőhely előtt zárt terű tehergépkocsi tartózkodott, és nem rögzítette ennek a járműnek a távolságát sem, amelyet közvetlenül a baleset után a tanúk 30-40 méter távolságban jelöltek meg. Az eljárás előre haladtával ennek a járműnek a távolságát a tanúk változó módon és folyamatosan csökkenő mértékben határozták meg. Elmondás és bemutatás alapján került meghatározásra a gyalogos elütésének és a sértett útestre esésének helye is. A helyszínelés során nem rögzítették pontosan, hogy ezen túlmenően az elütési helyét más nyomokból is megkísérelték volna pontosan meghatározni. Nem került rögzítésre az eljárás későbbi szakaszában a vádlott védekezésében döntő érvként használt sárle hullás ténye, annak helye sem.

A szakértői megállapítások szerint a boltból kilépő, a járdán az úttesttel párhuzamosan szaladó gyermekkorú sértett a vádlott számára nem volt észlelhető. Az Ítéltábla álláspontja szerint azonban ennek nincs jelentősége, mert abban az esetben, ha a vádlott a járdán szaladó gyermeket látja, akkor sem kellett volna arra számítani, hogy hirtelen irányt változtat, és pillanatnyi megtorpanás után a gyalogos-átkelőhely távolabbi szélén az úttestre fut. A

veszélyhelyzet a gyermek útestre lépésével kezdődött. Ez pedig a vádlott haladási sebességéhez mérten féktávolságon belül történt. Mindezekre figyelemmel a vádlott részéről nem volt bizonyítható olyan gondatlan magatartás, amely a büntetőjogi felelősségét megalapozná.

Az ítéletekben megállapított tényállás nem tartalmazza azt a körülményt (amire csak az elsőfokú ítéletnek ... tanúvallomásának ismertetése utal) - ezzel a megyei bíróság

kiegészíti a jelen tényállást - hogy a nyomozati iratokból megállapíthatóan a felperes nem észlelte a kiskorú sértettet sem a járdán sem az úttestre lelépésekor, mivel csak a mellette ülő utasa kiáltására - „vigyázz, gyerek” - kezdte meg a járművet hirtelen balra kormányozni és fékezni, tehát a gyalogátkelőhely a „zebra” előtt nem lassított és nem is fékezett.

A felperes 2008. január 14-én érkezett fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelemben 4.000.000.- forint kártérítés megfizetését kérte arra hivatkozott, hogy a rendőrök szakszerűtlenül látták el a feladatukat, és a ... Megyei Rendőr-főkapitányság előzetes felhívása ellenére elzárkózott a kártérítés megfizetésétől. A fizetési meghagyást a Salgótarjáni Városi Bíróság áttette a megyei bírósághoz, annak hatáskörére hivatkozva, a megyei bíróság pedig pernek iktatta az ügyet a fizetési meghagyás kibocsátása nélkül.

A felperes a keresetében a fizetési meghagyásban foglalt követelését fenntartotta, anyagi kár címén 3.000.000.- forint, erkölcsi (nem vagyoni kár) fejében 1.000.000.- forint megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

Hivatkozott arra, hogy azért indított pert - illetve folyamatosan még fog is pert indítani - az alperes ellen, mert szerinte rendszeresen koncepciózusan lép fel ellene a rendőrség, amit zaklatásnak érez. Kártérítési igényét arra alapította, hogy a rendőri munka szakszerűtlensége miatt feleslegesen kellett a büntető eljárásban részt vennie, amely szakszerűtlenséget az ítéltábla ítéletének indokolása is igazol. A tárgyalásokon meg kellett jelenni, ami neki sokba került, ez az anyagi kára.

A nem vagyoni (erkölcsi) kára pedig azért keletkezett, mert a sértett roma családja folyamatosan fenyegette őt az eljárás alatt, ami vagyonban nem mérhető kárral járt. A tárgyalások miatt üzleti vállalkozásait sem tudta folytatni Albániában, de minden kárát nem is kívánja érvényesíteni.

Az alperes a kereset elutasítását kérte, jogalap hiányában. Hivatkozott arra, hogy közigazgatási jogkörben okozott kár csak akkor lenne megállapítható, ha a rendőrség kirívóan súlyos jogsértést követett volna el, ami a felperes kárával okozati összefüggésben állna. Ilyen jogsértés azonban nem történt.

Utalt arra is, hogy figyelembe kell venni a rendőrségi eljárás kapcsán azt is, hogy az ügyészség törvényességi felügyeletet lát el, és a felperes panasza folytán az ügyészség felülvizsgálta a nyomozati eljárást, de nem állapított meg lényeges, súlyos szabálytalanságot, ami kártérítési alapul szolgálhatna.

Azt pedig, hogy miben szakszerűtlen a rendőrök eljárása, egyik ítélet sem írja le konkrétan, így kirívó súlyos jogsértés az ítéletek indokolásában sincs megállapítva.

Ezen túlmenően pedig a felperest bizonyítottság hiányában mentette fel a jogerős ítélet, de mag a az elsőfokú bíróság is megállapította a vádlott bűnösségét, tehát a

felsőbb bíróságok másképp mérlegeltek, amire kártérítési igény szintén nem alapítható.

A tényállás a felek nyilatkozatai, a csatolt okirati bizonyítékok, a büntető periratokban fellelhető bizonyítékok alapján volt megállapítható. A megyei bíróságot a büntető ügyben hozott határozat tényállása nem köti, így a tényállást kiegészíthette azzal a lényeges körülménnyel, hogy a felperes annyiban megállapíthatón gondatlan volt, hogy nem észlelte a kiskorú sértettnek a zebrára való kifutását, noha mellette ülő utasa, volt felesége saját tanúvallomása szerint ezt mindvégig észlelte, még ő figyelmeztette a felperest a veszélyre.

A felperes vádlottként a tárgyaláson védekezésében azt adta elő, hogy nem is fékezett, hanem elrántotta a kormányt, mert olyan gyorsan került elé a gyermek.(... jkv. és ... és ...jkv) Ez a nyilatkozata egyébként egybevág a helyszínelés adataival, amely szerint féknyom csak az elütést követően volt tapasztalható. A zebrához közeledve nem fékezett a felperes. Ilyen esetben pedig életszerű - ha nem is várja el a büntető joggyakorlat - hogy azonnal vészfékezéssel, és kormánymanőverrel próbálja meg a gépkocsivezető elkerülni a gyalogos elütését.

Ez ha nem is jelent büntetőjogi értelemben értékelhető gondatlanságot, tehát bűncselekmény elkövetését nem alapozza meg, arra azonban alkalmas volt, hogy alapos gyanú folytán a nyomozati eljárás elinduljon.

... a gyanúsított mellett ülő személy úgy nyilatkozott, hogy üzlettársa volt a felperes, akinek utasaként tartózkodott a jobb első ülésen, amikor arra lett figyelmes, hogy jobb oldalról egy gyerek futásban, a járdaszigetről akar átszaladni az úttesten szétnézés nélkül. Ekkor az üzlettársa fékezett, és a kormányt próbálta balra elhúzni, de a gépkocsi jobboldalával elütötték a gyereket, aki az úttesten gyalogos-átkelőhely mellett álló személygépkocsi mellett feküdt a baleset után. ..., aki később tett tanúvallomása szerint - a felperes házastárs

volt korábban - a felperes 50 km-es sebességre lassított a városba érve, így közeledtek a gyalogátkelőhely felé. Közelebb voltak, már mint 50 méterre, amikor kiáltott a felperesnek, hogy vigyázz, és aki balra rántotta a kormányt és fékezett is. Az átkelőhely túlsó szélén azonban elütötték a gyermeket. A gyalogos-átkelőhely előtt pedig 30-40 méterre állt az úttest jobb szélén egy jármű és közvetlenül a zebra után egy fehér autó. Az ABS kattogó hangját pedig nem hallotta.

A felperes tehát a gyermeket nem észlelte és a veszélyhelyzetre volt házastársa hívta fel a figyelmét, valamint vészfékezést nem alkalmazott saját előadása szerint sem.

A helyszínre kikerülő és azt biztosító rendőrök jelentése szerint is az átkelőhelyen történt az elütés, akkor még a helyszínen volt a sérült és a mentő.(nyom.iratok 29.oldal) Ugyanilyen tartalmú volt e vonatkozásban a tanúk vallomása is.

A harmadfokú büntető ítéletben megállapított tényállás szerint is az átkelőhely szélén ütötte el a felperes a kiskorú sértettet, nem pedig a felperes által kifogásolt sárle hullás helyén az átkelőhelyet követő útszakaszon. Ezért a felperes által kifogásolt azon ténynek, hogy a sár le hullását sem tartalmazza a helyszínrajz, nincs érdemi jelentősége.

A felperes által jelzett harmadfokú ítélet indokolása maga tartalmazza azt, hogy nincs jelentősége annak sem, hogy takarásban volt-e az átkelőhely vagy nem, mivel a gyermek hirtelen lépett le az útestre. Ez önmagában is azt jelenti, hogy a helyszínrajzról annak elmaradása, hogy a zebrát megelőzően milyen távolságra parkolt gépjármű, nem lényegesen kirívó, súlyos nyomozati hiba.

Maga a felperes mellett ülő utas és ... tanúk is úgy nyilatkoztak a nyomozati szakban tehát az esethez időben legközelebb álló tanúvallomásukban, hogy ez a parkoló gépjármű jóval a zebra előtt volt. Ebből következően ez nem zavarhatta a gyalogos észlelését. Ennek a helyszínrajzi hiányosságnak tehát szintén nincs érdemi jelentősége.

A szakértők véleménye pedig nem tért el, jelentős mértékben abban, hogy a mi az a mérsékelt sebesség, amivel megközelíthető az átkelőhely a baleset elkerülése érdekében. Bócsi József szakértő szerint pl. 30 km/óra, ehhez képest a felperes gyorsabban, 36 km/órával haladt.

A felperes által felkért szakértő - aki ezért a másodfokú eljárásban elfogultságára is hivatkozott (18.jkv) - Deli Kálmán sem sokkal tért el az elhárító sebesség mértékében, azt 26 km/órán jelölve meg.

A bírósági gyakorlat szerint akkor állapítható meg az államigazgatási jogkörben okozott kárért az érintett eljáró szerv felelőssége, ha lényegesen kirívó jogsértést, mulasztást követ el, aminek folytán a felperesnek kára keletkezik. (BH2002.143. 750. BH2007.187. BH2008.62. indokolása)

Önmagában az, hogy a bírósági eljárásban a bizonyítékok mérlegelése alapján a bíróság nem állapítja meg a vádlott bűnösségét, nem ad alapot a kártérítési felelősség megállapítására.

A felperes előadásával szemben a felsőbb bíróság ítéletének indokolásában sincs megjelölve olyan lényegesen kirívó súlyos jogsértés a nyomozati szakban, amelyre a felperes kártérítési igényt alapíthatna. Figyelemmel kell lenni az ügyészség és a bíróságok eljárásaira is a tekintetben, hogy az alperes magatartásának felróhatósága vizsgálható legyen. Az elsőfokú bíróság megállapította az alperes bűnösségét, tehát nem találta a nyomozati eljárást kirívóan jogszerűtlennek, ez esetben ugyanis annak alapján nem lehetett volna a felperes bűnösségét megállapítani.

A másodfokú megváltoztató ítélet ellen pedig az ügyészség fellebbezett a harmadfokú bírósághoz, ami arra utal, hogy az ügyészség is megfelelőnek tartotta a nyomozati eljárást, hiszen ennek alapján emelt vádat és saját meggyőződése szerint nyújtott be fellebbezést. Ilyen körülmények között nem állapítható meg, hogy a nyomozati eljárásban a rendőrség kirívóan súlyos, lényeges szabályszegést követett volna el, így az alperesnek a felperesnél bekövetkezett kár nem róható fel, melynek folytán a Ptk. 349. §-ára alapított kártérítési kereset nem volt megalapozott, ezért azt el kellett utasítani.

A Pp. 75. § (2) bekezdésére figyelemmel, a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte a megyei bíróság a felperest az alperes elsőfokú perköltségének a perérték 5 %-ának megfelelő, az ügyvédi díjszabásra vonatkozó rendelkezések szerint számítható képviseleti költség 1/5-e megfizetésére, figyelemmel arra, hogy az ügy jogi megítélése nem volt túlzottan bonyolult, így nem igényelt jelentős képviseleti tevékenységet. (32/2003. (VIII.22.) IM. rendelet 3. § (2) bekezdés a) pont és (6) bekezdés)

Mivel pedig az elsőfokú bíróság a felperestől a személyes költségmentességet megvonta 11-II. sorszámú jogerős végzésével, így pervesztessége folytán a Pp. 78. § (1) bekezdésére figyelemmel kötelezni kellett a felperest a tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt 240.000.- forint eljárás illeték megfizetésére az állam javára. (1990. évi XCIII. Illeték törvény 62. § (1) bekezdés g) pont, 74. § (3) bekezdés alapján, a 6/1986. (VI.26.) IM. rendelet 13. § (2) bekezdése szerint)

A fellebbezés lehetősége a Pp. 233. § (1) bekezdésén alapul, a kötelező jogi képviseletre pedig a Pp. 73/A § az irányadó.

Balassagyarmat, 2008. szeptember 3. napján

Dr. Barsi József
bíró